Regionala pensionärsrådet

Oktober 2026

Sofia Hellberg,
Infrastruktur- och kollektivtrafikchef

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Frågor inför mötet

28 Riktlinjer för att ta sig ombord, färdas och ta sig av fordonet i kollektivtrafiken

- *"Vilka typer av resenärer har varit med för att ta fram dokumentet? Har äldre och funktionshindrade deltagit? Hur har det gått till? Hur funkar riktlinjerna? Skall dom alltid gälla?*
- **Riktlinjerna har Västtrafik tagit fram, i nära samverkan med Aktiv involvering, där representanter för olika funktionsnedsättningar ingår. Riktlinjerna är vägledande för bl a Västtrafiks upphandlingar av trafik och i kontakten med kommunerna som väghållare och ansvariga för delar av hållplatserna. De gäller tills det finns behov att uppdatera dem.**

1. Hur hanterar Västra götalandsregionen frågan om tillgänglighet i kollektivtrafiken när det gäller planering, upphandling och uppföljning? Hur ser ansvarsfördelningen ut?

- **VGR anger ambitionsnivån för tillgänglighet i trafikförsörjningsprogrammet samt i uppdrag till Västtrafik. Programmet och uppdraget följs upp årligen.**

Övergripande mål: Hållbar och förbättrad tillgänglighet i Västra Götaland

Målområde:
Kollektivtrafiken ska vara attraktiv och bidra till geografisk tillgänglighet

Mål:
- Kollektivtrafikens marknadsandel ska öka på sikt med kortsiktig ambition att minst vara 35% 2029 (31% 2023), för arbets- och studieresor 49% (44% 2023)
- Andelen invånare som anger att de kan lita på att de kommer fram i tid ska öka till 45%, (39% 2023)
- Andel invånare som kan nå en kommun-huvudort med kollektivtrafiken inom 30 minuter ska vara Y% (tas fram under remissperioden)
- Andel invånare som upplever att det är prisvärt att resa med kollektivtrafik ska minst vara 33% (33% 2023)

Prioriterade åtgärder:
- Fortsätta utveckla utbudet enligt fastställda principer och prioriteringar
- Samverka för god samhällsplanering och kollektivtrafikens framkomlighet
- Utvecklingsarbete kring vägen till och från hållplats

Målområde:
Kollektivtrafiken ska bidra till jämlika förutsättningar

Mål:
- Alla fordon och 800 prioriterade hållplatser ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning (637 hållplatser 2023)
- Arbetet processer, innovations- och utvecklingsprojekt där sociala analyser görs ska öka (mätetal tas fram under remisstiden)

Prioriterade åtgärder:
- Utveckla och säkerställa funktionen av tillgänglighetsanpassningar
- Utveckla arbetet med sociala analyser
- Utveckla dialog med särskilt fokus på barn och unga
- Utveckla och samverka kring trafiksäkerhet och brottsförebyggande arbete

Målområde:
Kollektivtrafiken i kombination med andra färdmedel ska vara resurseffektiv, klimatsmart och robust

Mål:
- Andelen hållbara resor ska öka till 45% (41% 2023)
- Självfinansieringsgraden ska öka på sikt med kortsiktigt ambition att minst bibehålla dagens nivå till 2029 (46,7% 2023)
- Utsläppen av koldioxid per personkilometer ska minska med 89%* jmf med år 2006 (71% 2023)

Prioriterade åtgärder:
- Fortsatt elektrifiering
- Fortsätta utveckla det kombinerade resandet
- Utveckla åtgärder för hållbar finansiering av kollektivtrafiken över tid
- Systematisera arbetet med civil beredskap

Prioriterad åtgärd: Verka för och genomföra forskning, innovation och utveckling som bidrar till att uppsatta mål nås

2. Vilka direktiv utgår i samband med avtal och upphandling när det gäller tillgänglighet på bussar, tåg, spårvagnar och färjor?

- **De följer Västtrafiks riktlinjer. Detaljer kan Västtrafik svara på.**

3. Hur följer ni upp hur trafikföretagen lever upp till de krav som har ställts?

- **Västtrafiks fråga.**
- **den som råkar ut för bristande tillgänglighet uppmanas att kontakta Västtrafiks kundservice, så att de kan hantera det i nära anslutning till att det sker. Synpunkten dirigeras till rätt funktion inom Västtrafik, som också får en bättre bild av omfattningen på problemet.**
- https://www.vasttrafik.se/kundservice/

Tillgänglighet i tid och rum på landsbygden är en annan fråga. Hur fungerar Närtrafiken?

Tillgänglighet i landsbygderna

Tabell 1. Sammanfattning av utbudet i olika geografier.

Geografi	Grundläggande minsta utbud och öppettider	Trafiklösningar	Prioriterade resor
Landsbygder	1 tur- och returresa (flera tidsfönster) mån–fre	Anropsstyrd trafik ex. Närtrafik	Till kommunhuvudort/större orter/hållplats i utpekat nät Syfte: Serviceresor
Tätorter 200–499 invånare	2 turer per riktning mån–fre + Närtrafik	Linjelagd trafik, kan vara anropsstyrd	Till kommunhuvudort/hållplats i utpekat nät Syfte: Arbets- och studiependling, serviceresor
Tätorter 500–999 invånare	5 turer per riktning mån–fre	Linjelagd trafik, kan vara anropsstyrd	Till kommunhuvudort/hållplats i utpekat nät Syfte: Arbets- och studiependling, serviceresor
Tätorter >1000 invånare	10 turer per riktning mån–fre 5 turer per riktning lör–sön	Linjelagd trafik, kan vara anropsstyrd	Till kommunhuvudort/hållplats i utpekat nät Syfte: Arbets- och studiependling, service och i viss mån fritidsresor
Utpekat regionalt nät mellan kommunhuvudorter	16 turer per riktning* mån–fre, 06–22 8 turer per riktning* lör–sön, 06–22	Linjelagd trafik, kan vara anropsstyrd	Till kommunhuvudort/grannregioner Syfte: Arbets- och studiependling, service- och fritidsresor
Inom regionala kärnor och större tätorter	Utbud i enlighet med kollektivtrafikplaner/Västtrafiks riktlinjer för trafikering	Linjelagd trafik, kan vara anropsstyrd	Arbets- och studiependling, service- och fritidsresor

* Utveckling av utbudet sker succesivt under programperioden utifrån ekonomiska förutsättningar.
För länsgränsöverskridande relationer är inriktningen för utbudet 10 turer per riktning/vardag samt 5 turer per riktning /helgdag.

Mellerud

Närtrafik.

Närtrafik är kollektivtrafik för dig som vill åka mellan landsbygd och tätort, till exempel om det inte går bussar där du bor. Vi kör dig från valfri adress till någon av din kommuns närtrafikhållplatser, eller tvärtom (se karta på nästa sida). Du ringer och beställer din resa.

Så här reser du med närtrafiken.

Bestäm inom vilket tidsintervall du vill resa. Beställ via telefon minst en timma innan tidsintervallet börjar. Var klar att åka vid avgångstiden du fått. Ibland får du samåka med andra resenärer, det gör att restiden kan bli lite längre.

Priser och biljetter.

I närtrafiken kan du resa med samma biljetter som du kan resa med i den övriga kollektivtrafiken, förutom kontoladdning. En enkelbiljett kan du köpa i appen Västtrafik To Go. Du kan också köpa biljett av föraren men då kan du inte resa vidare med samma biljett om du byter till ett annat fordon.

Om du har ett fysiskt kort utan giltigheten tryckt på (till exempel ett seniorkort) behöver du visa upp giltighetsbevis (kvitto) ihop med kortet. Barn under 7 år reser gratis i en vuxens sällskap.

Se vasttrafik.se för aktuella priser.

Checklista när du beställer.

- Säg att du vill beställa närtrafik.
- Vilket tidsintervall vill du resa inom?
- Var ska vi hämta dig?
- Vart ska du resa?
- Behöver du köpa enkelbiljett av föraren? (Kom ihåg att du inte kan resa vidare med samma biljett på ett annat fordon då.)
- Har du något större bagage?
- Vill du beställa återresa?

Beställning av närtrafiken.
Telefon **0771-91 90 90**
Vardagar ..... 06:00 – 22:00
Lör-, sön- och helgdagar .. 08:00 – 22:00

510461-123

Gäller från 2022-12-11

västtrafik

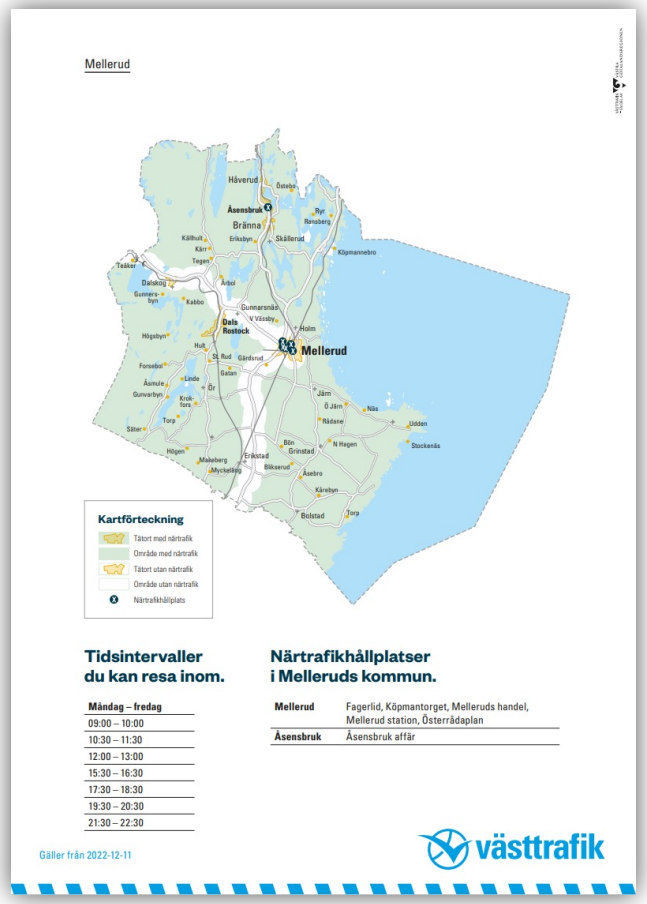

Mellerud

Kartförteckning
- Tätort med närtrafik
- Område med närtrafik
- Tätort utan närtrafik
- Område utan närtrafik
- Närtrafikhållplats

Tidsintervaller du kan resa inom.

Måndag – fredag
09:00 – 10:00
10:30 – 11:30
12:00 – 13:00
15:30 – 16:30
17:30 – 18:30
19:30 – 20:30
21:30 – 22:30

Närtrafikhållplatser i Melleruds kommun.

Mellerud	Fagerlid, Köpmantorget, Melleruds handel, Mellerud station, Österrådaplan
Åsensbruk	Åsensbruk affär

Gäller från 2022-12-11

västtrafik

Närtrafik – resa inom en kommun

- Resa görs mellan adress i grönt område och valfri närtrafikhållplats i kommunen
- Res i bestämda tidsintervall
- Beställ resan minst 1 timme innan tidsintervallet startar

västtrafik

Närtrafik - färdbevis

- I närtrafiken kan du resa med samma biljetter som du kan resa med i den övriga kollektivtrafiken, förutom kontoladdning. Biljetten ska vara giltig för den zon som din resa sker i. Barn under 7 år reser gratis i målsmans sällskap.
- Du kan resa med periodbiljetter och dygnsbiljetter i appen Västtrafik To Go, eller på ett Västtrafikkort om du har med dig biljettens giltighetsbevis. Giltighetsbevis går att få hos våra ombud och butiker. Giltighetsbevis behövs ej för skolkort, där giltigheten är tryckt på kortet. Du kan även resa på dygnsbiljetter som pappersbiljett.
- I närtrafiken är alla seniorbiljetter giltiga i samtliga tidsintervall, även om din seniorbiljett endast har lågtrafiksgiltighet i den övriga kollektivtrafiken.
- Enkelbiljett köpt direkt av föraren (kontant eller bankkort) gäller endast den enskilda resan.

Rekommendationer till kund

- **Res med Västtrafik To Go eller periodbiljett på ditt Västtrafikkort!**

västtrafik

Närtrafik med digital bokning

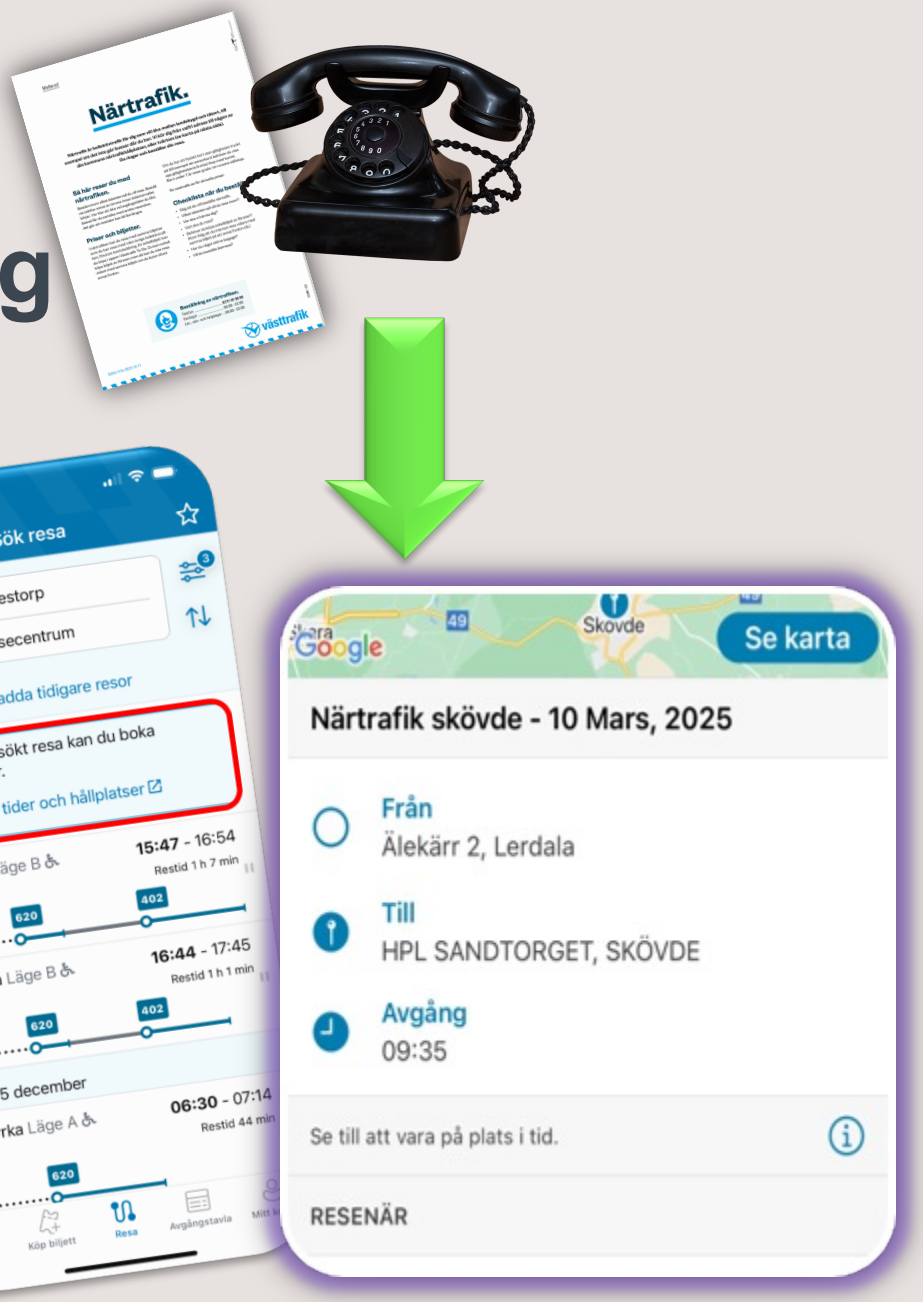

- Närtrafik har blivit mer synlig i Västtrafiks digitala kanaler, men mycket sker fortfarande endast analogt, som t.ex. bokning av resan.
- Västtrafik testar digital bokning av närtrafik i Alingsås, Vårgårda, Tibro och Strömstad.

Tidtabellen skall hållas!

- **Målsättning i Trafikförsörjningsprogrammet**
- **Även här gäller uppmaningen att kontakta Västtrafiks kundservice**

D. Zonindelnigen inte optimal. Önskemål om en zon i VGR

- Initiativärende i IKN under våren 2026
- Valfråga

- Utvärdering av 3-zonsystemet sker 2026-2027

Önskemål om en zon

- Frågan har utretts tidigare – bedömts bli för dyra enkelbiljetter för kortare resor
- Jämförelse: Stockholm har en zon – på en fjärdedel av Västra Götalands yta. Väsentligt dyrare enkelbiljetter
- Seniorbiljetten skulle sannolikt bli dyrare för kommunerna - färre kommuner eller högre åldersgräns som följd

E. Strul med att skaffa giltig biljett i vissa fall

- https://www.vasttrafik.se/kundservice/

Tidigare träffar

- 9 november 2023 - intro till IKN, inspel till TFP
- 6 september 2024 - nytt och hett, inför remiss TFP
- 2025 – en kollega till mig / Sara Eriksson

Ny utformning av Västtrafiks seniorerbjudande

IKN godkände den 18 oktober Västtrafiks förslag till ny utformning av seniorerbjudandet enligt följande:

- Valmöjlighet mellan 65, 70 och 75 år
- I Borås, Göteborg, Mölndal och Partille endast lågtrafik
- I övriga kommuner valmöjlighet mellan lågtrafik och dygnet runt
- Kommuner med omlottzon kommer att ges möjlighet att låta seniorerna välja zon *(prel 2025, kräver systemutveckling)*
- Ingen möjlighet att ta ut en administrativ avgift av seniorerna
- Samma giltighet i trafikutbudet som idag
- Uppföljning 2025

2023

Dialog om trafikförsörjnings-programmet för Västra Götaland

Regionala pensionärsrådet 231109

2023

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Västtrafiks seniorerbjudande

Status augusti 2024:

- Alla 49 kommuner plus Kungsbacka har seniorerbjudande.
- 26 av 50 kommuner har 65+ (varav Ale, Falköping och Munkedal har beslutat att gå över till 70+)
- Alla övriga kommuner förutom Öckerö har 70+
- Öckerö har 75+ idag men har beslutat gå över till 65+

2024

[Inför beslut om remiss av TFP]
Hur har era synpunkter omhändertagits?

- Tillförlitligheten i kollektivtrafiken -> mål om att öka andelen invånare som kan lita på att de kommer fram i tid.
- Otrygghet kopplat till upplevelsen av att det är bråttom -> fokus i den strategiska planen för jämlik kollektivtrafik på trafiksäkerhet både ombord och i kollektivtrafikens miljöer
- Indragning av hållplatser försvårar -> mål om att synliggöra konsekvenser för olika grupper vid trafikförändringar
- Önskemål om utökad närtrafik -> Det ekonomiska läget gör att vi inte ser några möjligheter att utöka närtrafiken.
- Västtrafik bör ha resenärerna/invånare i fokus. -> Tydligare resenärsfokus i nya trafikförsörjningsprogrammet

2024

Övrigt

- Nytt och hett inom området
  - Västlänken invigning och bygge
  - Utdelning nationell plan för transportinfrastruktur
  - Halva biljettpriset effekter
  - Nya X80-tågen
  - Utredningar vi har på gång – Big 7
  - Översyn 3-zonsystemet och förslag om en zon

TRAFIKVERKET

Västlänken

TRAFIKVERKET

Centralen

NCC

Kvarnberget

GÜLERMAK

ASTALDI

NRC Group

Haga

PEAB

VEIDEKKE

Implenia

Olskroken

PEAB

Korsvägen

Från 1 oktober 2026

Implenia

ZÜBLIN

BEST (steg 1)

INFRANORD

TRAFIKVERKET

Det händer hösten/vintern 2026

- Testkörning av persontåg i Västlänken
- Provning av anläggningen och utbildning av personal
- Fullskaliga säkerhetsövningar
- Färdigställande av BEST-entreprenad
- Produktion i deletapperna Haga och Korsvägen
- 11–12 december invigs Västlänkens första del
- 13 december börjar första tågen gå

TRAFIKVERKET

Revidering av tid och kostnad den 31 augusti 2023

2018
Byggstart huvudentreprenader

2026
Tillfällig säckstation öppnas för trafik. Tidigare färdigställandetid för hela Västlänken.

2030
Troligt färdigställande hela Västlänken

	Ursprunglig budget	Bedömning 2023			Ny bedömning 2025	
		Min	Trolig	Max	Utan återkrav*	Med återkrav
Totalkostnad [mdkr]	20	24,1	25,7	27,1	36,6	32,2
Kostnadsökning [mdkr]		4,1	5,7	7,1	16,6	12,2

Miljarder kronor i 2009 års prisnivå

*Trafikverkets återbetalningskrav på 4,4 miljarder kronor i 2009 års prisnivå

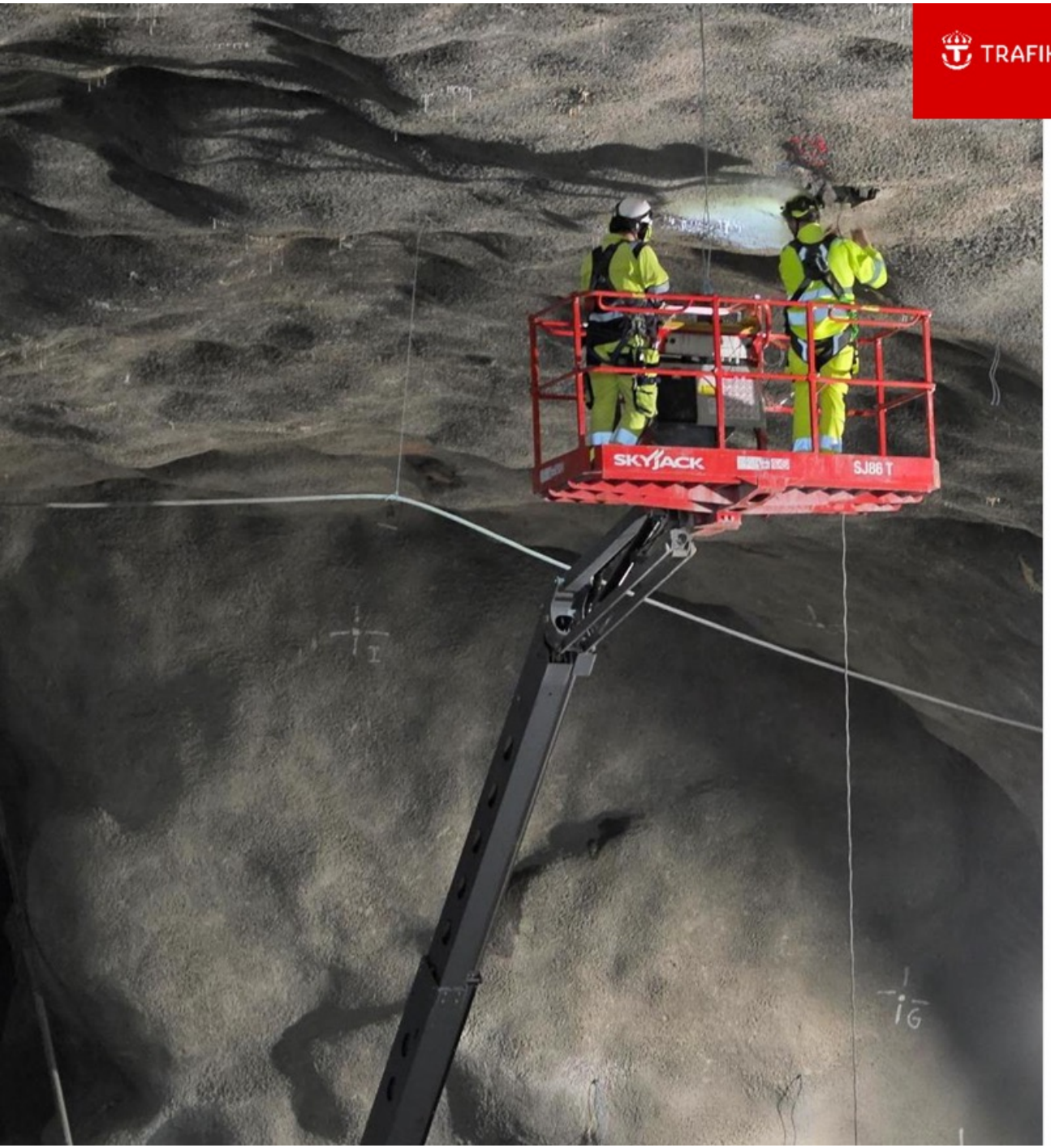

TRAFIKVERKET

Redovisning av kostnadsutveckling

- Trafikverket ska redovisa uppdaterad kostnadsutveckling till Regeringskansliet senast 15 december 2026
- Trafikverket ska därefter förhandla med berörda parter med målet att ha en lösning av finansieringsfrågan senast 15 juni 2027
- Medan förhandlingen pågår ska Trafikverket fortsätta genomförandet av Västlänken enligt gällande tidplan

TRAFIKVERKET

Status Invigning av Västlänkens nya underjordiska station

Särskilt inbjudna gäster och press 11 december
Publikt event 12 december

Konfidentialitetsnivå 2

Nationell transportinfrastrukturplan 2026-2037 är fastställd

Reflektion - Västra Götaland

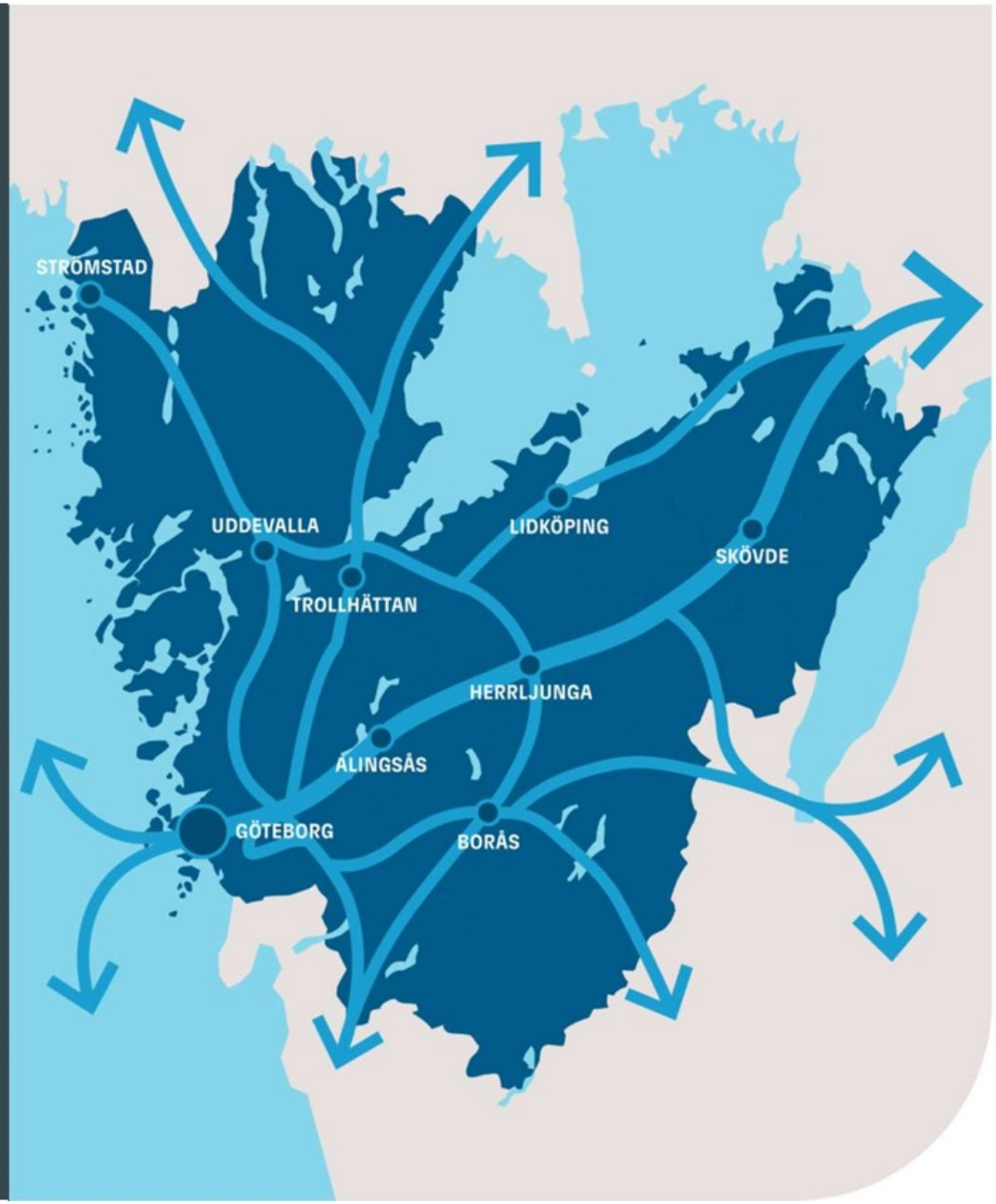

En historiskt stor satsning på infrastruktur

1171 miljarder kronor sammanlagt till infrastruktur, en ökning med 203 miljarder kronor.

Och Trafikverkets förvaltningsmedel bekostas inte längre från infrastrukturmedlen.

=> Ökningen jämfört med samma kostnader i tidigare plan är 27 procent.

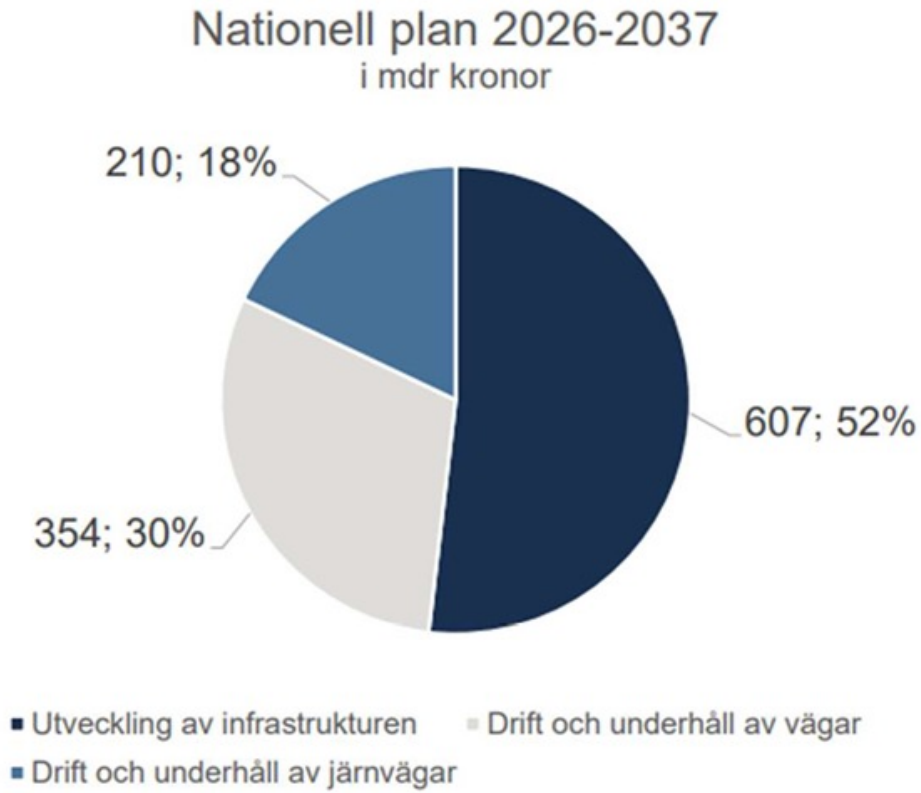

Västra Stambanan

- **Göteborg – Alingsås, 4,2 mdr**
  Hela sträckan utreds för högre kapacitet, inleds med etappen Olskroken – Partille

- Dessutom ligger följande åtgärder för VSB kvar:
  - Göteborg-Skövde, kapacitetsförstärkning, 294 mnkr
  - Laxå–Alingsås, framkomlighet för 750 m långa godståg, 199 mnkr
  - Laxå-Alingsås högre kapacitet, 557 mnkr

Nytt utöver Trafikverkets förslag

- Västra stambanan hela sträckan Göteborg-Alingsås, 4,2 mdr
- 7,6 mdr till Västlänken kvarstående ska förhandlas våren 2027
- Väg 40 Ulricehamn-Jönköping 2+2 väg, motortrafikled 100 km/h, 3,8 mdr
- Kallebäcksmotet anslutning väg 40 mot E6 söderut, 334 mnkr
- Kinnekullebanan standardhöjning och delelektrifiering, 600 mnkr

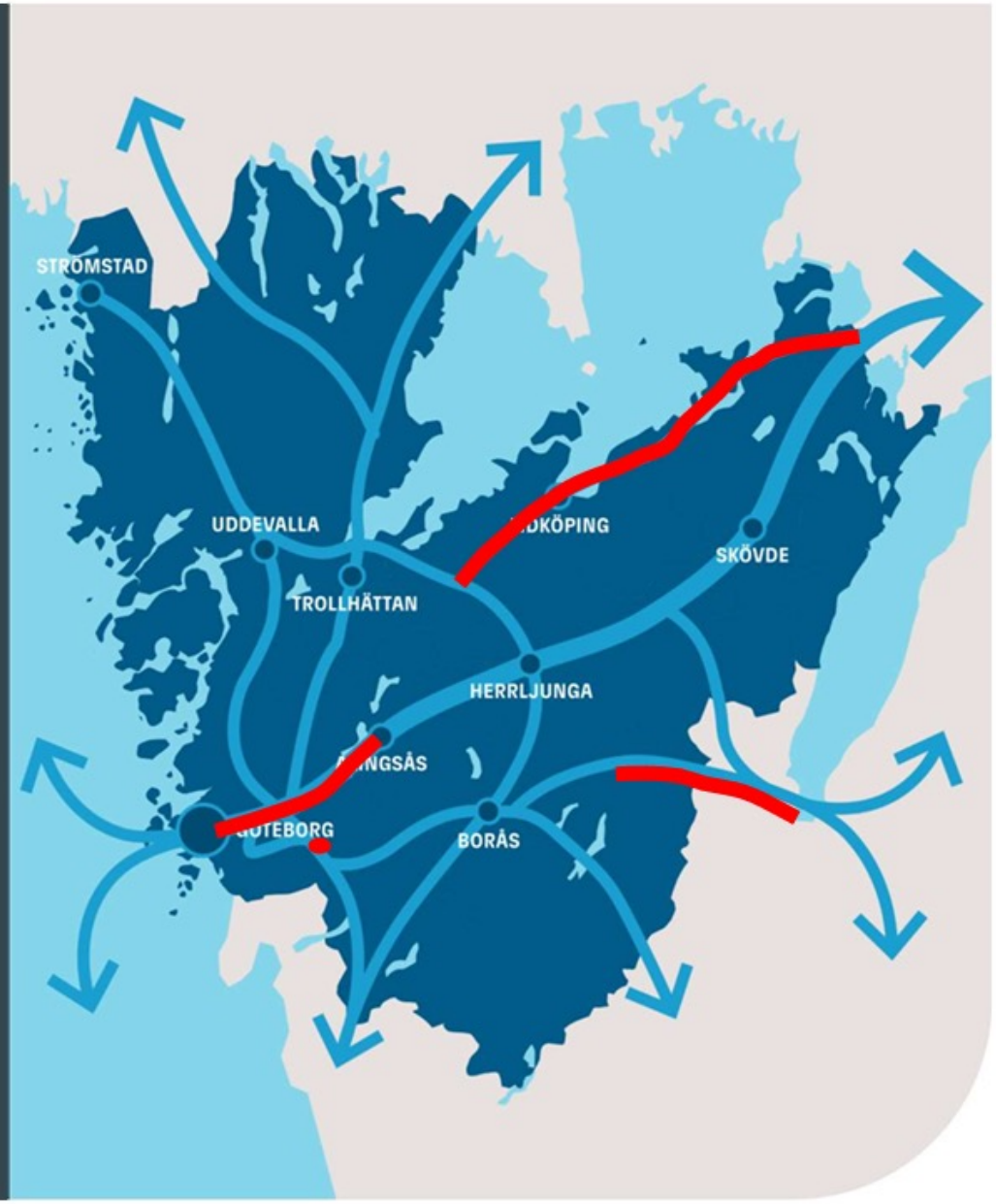

Urval av övriga investeringar i regionen

- Farled i Göteborgs hamn, Kapacitetsåtgärd, 2 018 mnkr
- Vänersjöfart, Trollhätte kanal/Göta älv, 7 315 mnkr
- E6.21 Göteborgs hamn/Lundbyleden, 1 550 mnkr
- E45 Tösse-Åmål, 161 mnkr
- E45 Vänersborg - Mellerud, deletapp Liden - Frändefors, ombyggnad 2+1, 1158 mnkr
- E20 Förbi Mariestad, 1 277 mnkr
- E20 Götene – Mariestad, 974 mnkr
- Järnvågen med överdäckning av E45 (endast extern finansiering)
- Norge-Vänerbanan, vändspår i Älvängen, 179 mnkr
- 250 km/h Öxnered Lund, 1,1 mdr

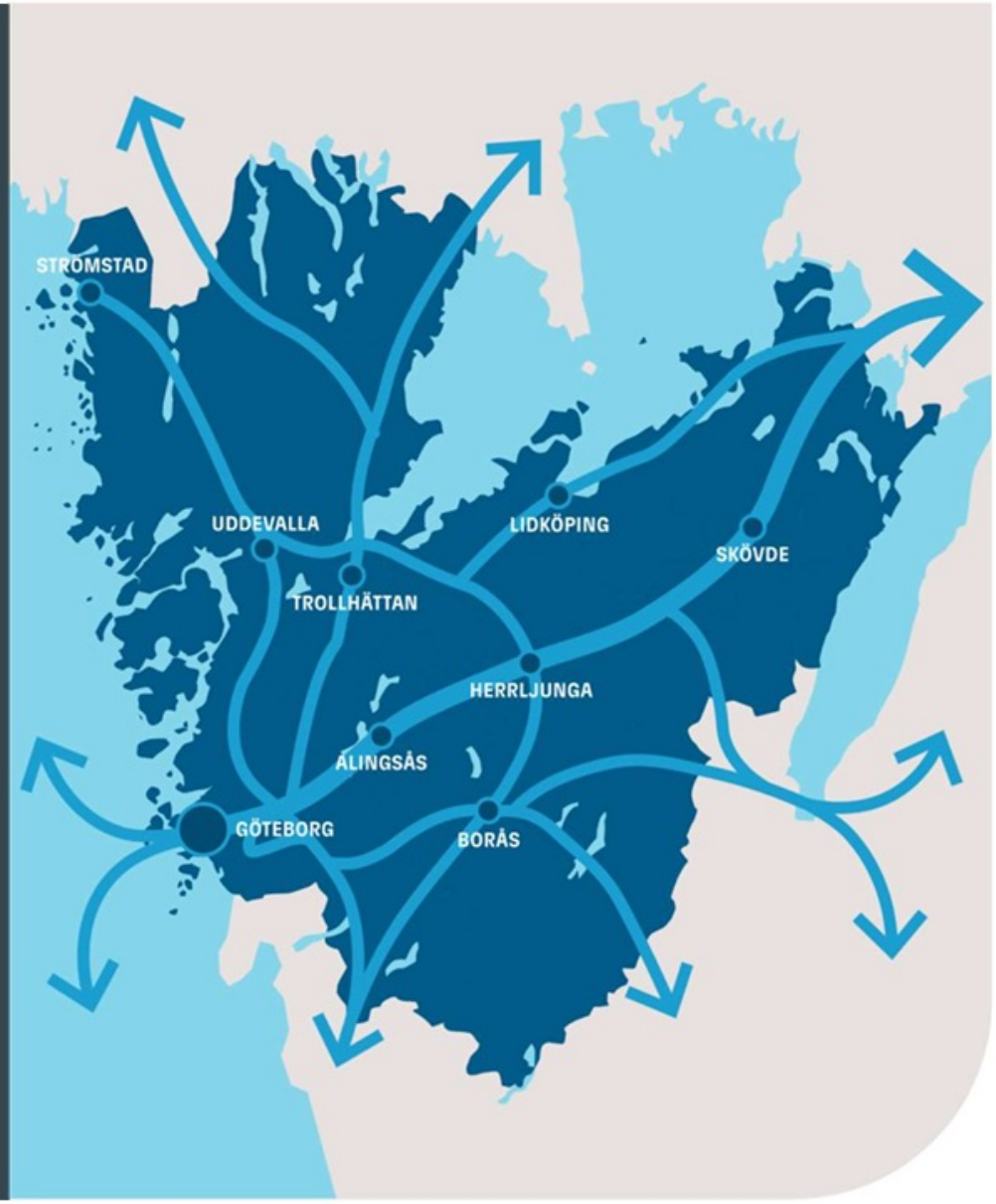

Vad saknas inom VGR?

- **Storstadsåtgärder** se separat beskrivning
- **Göteborg-Oslo**, godskonceptet kom inte med
- **Regionala järnvägar,** Södra Bohusbanan är inte med
- **E20** 2+2 hela vägen, utbyggnad av avtalade etapper pågår fortsatt

  E45 mötesseparering etapp Frändefors-Mellerud återstår (dock inte med i regionens prioritering)

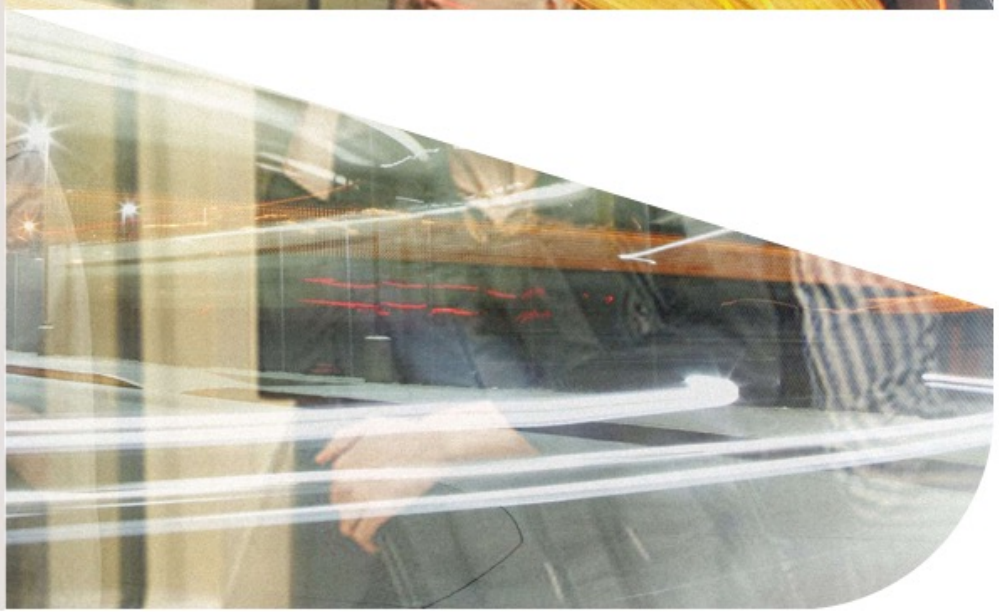

2026-05-06

Det Sverige behöver är ett
Västsverige i fortsatt rörelse
VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Fortsatt positiv resandeutveckling under september månad

- Västtrafiks rapportering för september månad visar på en fortsatt positiv resande- och intäktsutveckling
- **Resandet ökade med 5,8 procent** jämfört med samma månad föregående år
- Försäljning av periodbiljetter ökade med 62 procent, samtidigt som försäljning av enkelbiljetter och kontoladdning minskade
  - Uppskattningsvis utgörs ca 10% av periodbiljettskunderna av kunder som tidigare inte reste kollektivt

1.5 Resor per stadstrafikområde

Tabellen nedan redovisar delresor inom kategorin Stadstrafik jämfört med samma period fg år.

Stadstrafikområde, Milj delresor	1 mån		3 mån		Från årets början		Rullande årsvärde	
Borås	0,9	3,6%	2,0	3,6%	6,5	-0,2%	8,9	-1,4%
GMP	20,2	6,2%	52,9	6,4%	161,5	1,8%	218,5	1,2%
Skövde	0,3	17,1%	0,7	17,8%	2,0	2,4%	2,7	-0,3%
Trollhättan/Vänersborg	0,6	5,9%	1,6	8,9%	4,9	2,2%	6,7	0,1%
Uddevalla	0,3	12,7%	0,6	13,6%	1,9	2,8%	2,6	0,6%
Summa	22,2	6,3%	57,8	6,5%	176,9	1,7%	239,4	1,0%

”Big 7” – tema samverkan

- Målbild Storkoll 2050
- Mål och åtgärder för ett transporteffektivt samhälle
- Systemanalys för transportinfrastrukturen
- Utblick 2050 – kollektivtrafik i GMP-området
- Förnyelse av strategiskt arbete med Konnektivitet och digital infrastruktur
- Handlingsplan 4 av 10
- Mobilitet på vatten – Tillgänglighet i skärgården

+ Kraftsamling ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering

- Sluta bygga för gårdagens trafik och reformera svensk transportplanering - Altinget Infrastruktur

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN